

van Komarplate komt af schieten/diemen in het inspleen op vier ofte vijf vadem mach onderseplen. Daer als ghy zijt hoorby dat Ros-baecken/soo komt daer een kercke met twee spitten op een tooren gheheten Oldenbroeck/ als dat scherp toorenken van Woorde komt beweest Oldenbroeck/dan staen zy zupde van u/ghy meucht dan Komarplate looden op ses vadem sonder misdoen/anders is dese Plate van buyten aen schorre/ en men machse onderseplen/als gheseydt is. Van de Ros tonne tot de tonne op de Heem/is de cours zupdoost en zupdoost ten oosten. Van de tonne op de Heem tot de Gunt-pot ofte de eerste ton op het Black/is de cours oostzupdoost/ van daer tot de ton op d'Oost ofte Pilgrons-landt oost ten zupde. Vā Pilgrons-landt tot Bruul buttel is de cours oost ende oost ten noorden. Pilgrons-landt meucht ghy onderseplen op vijf ofte ses vadem. Van Bruul buttel tot de tonne op Sals-horn/ ofte Vypburgher-landt/is de cours oost ende oost ten noorden al by het noord-landt langhs. Van Saltshorn tot de tonne die tegens de Steur leyt/ist oost ten zupden ende oostzupdoost/van de Steur tot de ton op Gyngheroort-landt/is de cours zupdoost ende zupdoost ten oosten/dese tonne leydte teghens Bynenburgh/ende leydte meer als ten halben in het diep. Tusschen dese tonne en de tonne op de Steur leyt noch een ton in het daer-water/ maer het is van de ton van Gyngheroort tot de ton op Staderlandt/zupdoost ten zupden ende zupzupdoost/ dese ton laet ghy aen stuerboort ligghe. Van Staderlandt tot Willems-blier ofte de ton op de Luy ist zupdoost ende zupdoost ten zupden/ ende van de ton op de Luy tot de ton op Terloo/ is de cours oost-zupdoost. Van daer tot de ton op Hanebal/ is de cours oost ende west. Van Hanebal tot de ton van Blanckenes-landt/ is de cours oost ende oost ten noorden/ ende men houdt de ton over een groote boom/ende men loopt alsoo by't noord-landt langhs/ tot datmen de ton hoorby is.

Van Blanckenes sant tot de tonne in de bocht/is de cours oostzupdoost/en van de ton in de bocht tot dat Eekhout oost ten noorden/het is daer drie ofte vier vadem diep/ als ghy in de rechte kille zijt/ ende daer ligghe de groote schepen om te laden ende te lossen.

Aldus verthoont hem 'nieuwe landt, als men voor de Elve komt.

XVIII

Van't loopen der Stroomen, ende wat Mane aen dese Plaetsen hoogh water maectt.

Voor het Vlie maectt hoogh water een zupdooste ende noordweste Mane. Wat Mane hoogh water maectt binnen de gaten op de Vlie-stroom ende Cessel-stroom/ ende hoe de stroomen aldaer loopen/ dat staet breedelijck beschreven in't eerste Capittel des eersten Boecks. Buyten het Vlie ballen de stroomen langs dat landt tot half bloet toe ofte half ebbe/en dan beginnen zy het Boomkens gat in te vallen/ende oock weder uyt te vallen. De voorbloet komt over de Boomkens gronden/ende valt alsoo naer der Schellingh toe dat noorder gat uyt/soo dat de voor-bloet in't noorder gat ebbe maectt/ ende ter contrarie maectt de voor-ebbe aldaer bloet. Wanneer nu de bloet begint in te vallen/ het welck in Sto:temelck eerder gheschiet dan in het Boomkens gat/soo valtse seer stijf op der Schellingh/ende achter Gynde de Jertingh in/daer moet ghy u voor wachtē:maer als de bloet ontrent half verlopen is/dan begintse recht in te vallen/ghelijck in de beschryvinghe oock ghemelt is: maer tot de andere Vrielsche gaten valt de bloet eerder in.

Buyten in Amelander gat maectt volle Zee een zupdooste ende noordweste Mane/desghelijcks oock aen't landt.

Op de selfde tijt ist ooc hoogh water voor de Scholbalgh/ de Lauwers ende voor de Schille.

Voor de Wester Eems maectt ooc hoogh water een zupdooste ende noordweste Mane.

In de Ooster Eemse en in de Boeckummerbalgh/maectt hoogh water een zupzupdooste noordnoordweste Mane.

Voor de Stadt Embden maectt hoogh water een zupden ofte zupden ten westen/ende een noorden ofte noorden ten oosten Mane.

Voor de gaten tusschen de Ooster Eems ende de Weser/maectt hoogh water een zupden ende zupden ten oosten/ende een noorden ende noorden ten westen Mane.

Onder Heplighe-landt maectt een noordnoorddooste ende zupzupdooste Mane dat hooghste water.

Voor de Weser ende voor de Elbe maectt hoogh water een noorden en zupden Mane. De bloet komt daer uytten noordwesten/ende de ebbe uytten zupdoosten/en vallen alsoo sterck over de gronden.

In't daer-water tusschen de Elbe ende het Vlie/komen de voor-